

merita efficacia ad hunc effectum, oportuit sane in aliquo manifestari; ergo maxime in matre ejus, et unice ac singulariter in illa, tum propter singularem cum Christo conjunctionem, tum quia proprio ac singulari modo ad redemptionem cooperata est, illius pretium de sanguinibus suis quodammodo conferendo, quatenus ex illis caro Christi formata est. Propter quod, quamvis Christus hominum sit salus, tamen B. Virgo singulari modo eum vocat *salutare suum*, Luc. 1. Quod bene confirmant verba S. Bern. Senen., ser. 51, c. 3, dicentis Christum Dominum magis venisse in carne mortali pro B. Virgine redimenda, quam pro omnibus hominibus, etiamsi omnes simul cum illa conferantur, et propter hanc causam illam vocat *primogenitam Redemptoris*, et in hanc sententiam refert glossam in illud Cant. 4: *Vulnerasti cor meum, soror mea sponsa*.

29. *Tertia ratio.* — *Dignitas matris Dei quanta.* — Tertia ratio ex muneribus Virginis colligi potest. Dat enim Deus unicuique gratiam eo tempore, modo, et perfectione quo secundum rectam et prudentem rationem maxime congruit fini, dignitati, et officio in quo ab ipso Deo constituitur, ut disput. 1, sect. 2, explicatum est; sed prima dignitas Virginis fuit esse matrem Dei, quo titulo illi debetur maximus amor et honor; et cum hac conjuncta est alia, scilicet singulari modo cooperari redemptioni; cui fini nihil potest magis esse contrarium quam peccatum. Et ex his sequitur tertia, scilicet, ut singulari modo sit domina omnium, et Regina Angelorum. Nam (ut recte dixit Ansel.), *sicut Deus omnia creando Pater est et Dominus omnium, ita Beata Virgo, suis meritis cuncta reparando, mater est et domina rerum*; non decebat autem dominam esse inferiorem servis, scilicet sanctis Angelis, in perpetua sanctitate, et vite innocentia ac puritate.

30. *Quarta ratio.* — Et hinc concluditur quarta ratio in quodam principio supra posito fundata. Quia nullum gratiæ beneficium alicui puræ creaturæ collatum Virgini negatum est; sed creari in gratia est magnum gratiæ beneficium, quod Adæ et Evæ collatum est, et perfecta innocentia excludens omnem culpam communicata est Angelis; ergo utrumque multo perfectius concessum est Virgini. Nec refert quod gratia præservans a peccato statim contrahendo nulli concessa sit, tum quia hinc fit Virginem magis indiguisset hoc beneficio quam cæteros, ideo-

que potiori jure atque ratione illi fuisse tribuendum; tum etiam quia nihil mirum est quod aliquid majus matri quam cæteris concedat.

31. *Quinta ratio.* — *Privilegia Virginis singularia.* — Quinta ratio sit, quia Christus dispensavit cum matre in aliis legibus, ut in lege fomitis, in illa: *In dolore paries filios*, et in illa: *In pulverem reverteris*; ergo multo magis oportuit ut in hac lege cum illa dispensaret, qua omnes nascimur *filii iræ*. Quia non est minus potens ad dispensandum in hac quam in cæteris, neque erat minor causa dispensandi, sed major, cum ad honorem matris et filii hoc magis necessarium sit quam reliqua. Unde non est mirum, quod dispensatio singularis sit, quandoquidem causa unica est et singularis, sicut etiam caruisse dolore in partu, et paulo post mortem resurgere ad perpetuam gloriam corporis, ac denique carere omni inordinato motu fomitis, propria et singularia privilegia sunt ipsius Virginis, ut etiam Bernard. notavit, dicta Epist. 174. Ex quibus etiam veluti inductione quadam concluditur, mysteria gratiæ, quæ Deus in Virgine operatus est, non esse ordinariis legibus metienda, sed divina omnipotentia, supposita rei decentia, absque ulla Scripturarum contradictione aut repugnantia.

32. *Sexta ratio.* — Sexta ratio confirmat præcedentem, quia, sicut majus malum est originale peccatum quam corruptio carnis, vel similes defectus, ita præservatio ab hac culpa erat bonum magis necessarium, magisque decens matrem Dei, quam cætera omnia; cur ergo Deus, qui alia concessit, hoc negaret, cum neque ad Christi dignitatem pertineat, neque expediat? sic enim Augustinus, lib. de Assumptione, cap. 4 et 10, quanquam auctoritate non cogeretur, propter solam vim rationum dixit, sentire se non posse carnem Virginis vermibus et corruptioni fuisse traditam. Et si doctores Catholici, qui de perpetua Virginitate B. Virginis disputant, prudenter dicunt, quanquam nulla esset auctoritas, rationibus satis posse convinci, cur non simili ratione sentiemus animam Virginis nunquam fuisse aut dæmoni subjectam, aut peccati macula infectam? Quæ ratio ita commode explicari et ponderari potest. Nam si B. Virgini daretur optio, quid potius vellet, carere a principio originali culpa, an corpus suum post mortem illæsum servari, sine dubio illud primum eligeret. Imo addit Cordub., lib. 1 Quæstionum Theol., q. 49, ad finem, potius

eligere debuisse carere originali peccato, quam esse matrem Dei. Quia si hæc præcise comparentur, magis est detestanda culpa quam quodlibet aliud malum, seu quam carentia cujuscunque boni; ergo eadem ratione sapientissimus Deus, et filius Virginis, multo magis existimandus est, hoc malo illam liberasse quam reliquis. Nec verisimile est sublevando Virginem ad tam excellens bonum, tantum tamque indecens malum in illa permisisse.

33. *Septima ratio.* — *Objectio.* — *Responsio.* — *Objectio.* — *Responsio.* — Septima ratio præcedentem declarat et confirmat. Quia Deus non permittit aliquod malum, nisi propter aliquod majus bonum, ut docet Dion., c. 4 de Divin. Nomin., et August. sæpe, qui ex infinita Dei bonitate, sapientia et potentia, id evidenter colligit; sed permittere in Virgine hunc lapsum, nec per se amabile est, nec ullum adfert bonum, sed potius multa bona jam explicata impediret. Dicit fortasse aliquis non esse hanc novam permissionem, præter eam qua Deus permisit lapsum Adæ. Sed hoc non recte dicitur, quia divina providentia, quæ ad omnia particularia descendit, non tantum generatim et confuse, sed etiam in individuo et sigillatim omnia disponit vel permittit, et in singulis momentis omnium curam habet; et præsertim existimandum est, providentiam valde specialem habuisse erga matrem suam, seu in illa condenda et disponenda; non ergo est verisimile, absque magna causa et necessitate permisisse ut peccatum originale contraheret. Dicit aliquis potuisse hoc permitti ad majorem Virginis humilitatem. Sed si hæc ratio esset valida, potius veniale quam originale peccatum permittendum fuisset. Quia vero illud magis voluntarium est, eo magis ad humilitatem conferre potest. Deinde illa ratio ad utrumque est inefficax. Quia perfectior modus obtinendi seu exercendi humilitatem est, quando id fit ex perfecto lumine et cognitione, quam si fiat ex alicujus mali experientia. Quod humilitatis genus perfectissimum in Christo fuit, et illum B. Virgo imitata est; et ideo non indignum peccato, propter humilitatis perfectionem.

34. *Octava ratio.* — *Quinam effectus originalis culpæ fuerunt in Virgine.* — Octava ratio potest ex effectibus colligi: duplices enim sunt effectus originalis peccati, alii culpam includunt, vel ad illam inclinant, vel indecentiam quamdam ex illa contractam continent; alii sunt mere pœnales absque ulla indecen-

tia. Priores non fuerunt in Virgine, et ideo caruit omni culpa actuali, inordinatoque motu, etiam primo, et corpus ejus propter eandem causam non fuit in cineres redactum. Si ergo hi effectus propter solam indecentiam seu habitudinem ad culpam non fuerunt in Virgine, multo minus fuit ipsa culpa. Et ideo dixit Augustinus supra, hos effectus, præsertim fomitis et actualis culpæ, habere infallibilem connexionem cum originali culpa. Alii vero effectus, cum nihil indecens, sed solam pœnam afferant, permanserunt in Virgine, quia et ad conservandam fidem, et ad meriti augmentum, et ad majorem cum Christo similitudinem conferunt, ut late Damascenus tractat, duabus orationibus de Assumpt. Neque ex his effectibus colligi potest originalis culpa quæ actu præcesserit; quia, sicut remisso nobis originali peccato, relinquuntur hæc pœnæ propter supra dictas causas, ita præservata Virgine ab originali culpa, non fuit necessarium hos effectus impediri, nec decuit, ut dictum est.

35. *Nona ratio.* — Nona sumitur ex simili, nam Joannes Baptista propter munus præcursoris, Christique præsentiam fuit sanctificatus in utero matris; sed matris dignitas infinite superat dignitatem præcursoris, et conjunctio Virginis cum Christo, et præsentia Christi in Virgine est longe altioris ordinis et rationis, ut indicavit Angelus illo singulari verbo, *Dominus tecum*; ergo debuit Beata Virgo sanctificari non solum in utero matris, sed etiam a principio suæ conceptionis, ut non solum in quantitate gratiæ, vel aliquali temporis acceleratione, sed etiam in privilegio veluti alterius rationis, superaret.

36. *Decimaratio.* — Decima, ex aliis divinæ gratiæ effectibus, quos Deus in ordine ad incarnationem divini Verbi operatus est. Nam, ut pararet viam Christo, ante multa tempora quosdam homines singulariter elegit, eis que abundantem gratiam contulit, vel ut essent quasi ex primariis Christi progenitoribus, quibus fieret peculiaris Christi promissio, vel ut Christi mysterium singulari revelatione cognitum aliis prædicarent, et propter hanc etiam causam peculiarem populum elegit et sanctificavit, magnisque donis et beneficiis affectit, ut ex illo Christus nasceretur. Qui ergo credibile est, moram aliquam prætendisse Deum in sanctificanda et præparanda ipsam et matrem, ex qua proxime et immediate carnem erat sumpturus, et non potius statim a principio conceptionis domum suam sanctificasse?

Præsertim cum adversarii fateantur, vel eadem die, vel eadem hora, vel etiam immediate post primum instans hoc factum esse, et Spiritus Sanctus eadem facilitate potuerit in ipso primo momento gratiam infundere, et hoc sit magis consentaneum fini hujus operis, ut declaratum est.

37. *Undecima ratio.* — Undecimam rationem addere possumus, ex parte aliorum hominum sumptam. Multum enim ad gloriam hominum, et ad complementum beneficiorum Dei erga illos spectat, ut non solum quædam natura humana in Christo, sed etiam aliqua creata persona humana fuerit perpetuo innocens, et nunquam subdita dæmoni. Adde etiam ad quamdam consummatam divinorum operum ac regni celestis perfectionem hoc pertinere, tum ob majestatem et dignitatem reginæ; tum etiam ut omnes modi gratiarum et misericordiæ Dei in illo resplendeant.

38. *Duo decima ratio.* — Duodecimo, ita concludere possumus. Quia Theologi, ad persuadendum fuisse in Virgine alias perfectiones, non utuntur efficacioribus rationibus, quam hujusmodi, quæ in decencia rei nituntur, et eas putant esse efficaces, quia debuit B. Virgo esse idonea Dei mater. Cur ergo in præsentia materia non existimabimus eas efficaces, aut certe efficaciores, cum carentia peccati originalis, quæ suo modo substantiam vitæ spiritualis attingit, magis ad idoneam dispositionem matris Dei pertineat, quam alia perfectiones, quæ, licet decentes sint, per se tamen et formaliter sanctitatem non augent nec minuunt, ut sunt Virginitatis integritas in partu, carnis incorruptio, carentia omnis inordinati motus, etc. ? Et augetur vis hujus rationis, quia, si eis non obstantibus negatur hoc privilegium esse Virgini concessum, debilitantur plane rationes omnes, quibus similes gratias aut de Virgine, aut de ipso Christo persuadere solemus. Quod si dicatur alias gratias semper nisi majori aliqua auctoritate, imprimis existimamus non ita esse, si attente, quæ diximus, ponderentur, et maxime si tempora distinguantur, considereturque ætas illa in qua, verbi gratia, resurrectio, et assumptio B. Virginis prædicari cœpit. Deinde (quidquid de auctoritate sit) nunc de illa non agimus, sed de rationum pondere et efficacia.

39. *Decima tertia ratio.* — Ultimo, prudentem et quasi practicam rationem ita conficio. Nam Ecclesia sua auctoritate nobis concedit facultatem ita interpretandi Scripturas, ut Virginem sub peccato re ipsa contracto non

comprehendant, et non solum dat nobis licentiam bene et digne sentiendi de puritate et sanctitate Virginis, sed etiam nos invitat, et concessis indulgentiis inducit; quis ergo potest recta ratione aliter de Virgine sentire? cum præsertim recta ratio et pietas postulet, ut quam possimus, optimam existimationem de illa habeamus. Et unusquisque ita esse debeat erga illam animatus et affectus, ut si in ejus arbitrio et potestate situm esset, hanc gratiam et privilegium illi concedere non dubitaret. Ergo saltem in judicio ferendo, quod nobis concessum est, evidenti ratione convincimur, ut in illius favorem inclinemur.

40. *Responsio ad argumenta in oppositum.* — *Virgo non est simpliciter in se spiritualiter mortua.* — Tandem hoc idem suadent solutiones rationum contrariæ sententiæ, quæ ex dictis colligi facile possunt. Prima enim, quæ in redemptione fundatur, potius contrarium probat, ut vidimus. Secunda vero, fundata in testimonio Pauli, solum probat Virginem fuisse mortuam in Adamo, non vero in se, propter speciale privilegium, loquendo de spirituali morte. Neque enim Cajetano concedimus (quidquid ipse contendat) absolute et simpliciter ita loquendum esse, Virginem fuisse spiritualiter mortuam, cum absolute nunquam caruerit spirituali vita, nec in se peccatum et spiritualem mortem contraxerit, cujus contrarium propositione illa, de individua persona prolata, significatur. Secus vero est, si sit sermo cum illo addito, *in Adamo*; sic enim est vera locutio, quia solum significat secundum quid et in alio fuisse mortuam. Neque refert Paulum simpliciter conclusisse: *Ergo omnes mortui sunt*; in generali enim locutione facilius hoc permittitur, tum quia est locus privilegio; tum etiam quia ex contextu, et ex aliis locis facilis erat sensus, ut ad Rom. 5: *Sicut in Adam omnes moriuntur*, etc. Ad tertiam rationem jam dictam est, Christi meritum efficacius esse ad præservandam matrem, quam fuerit radix infecta ad influendum peccatum. Quarta item ratio ex effectibus sumpta contrarium probat, ut vidimus. Sexta, quæ fundatur in singulari Christi privilegio, ex præcedentibus sectionibus expedita est; singulare enim privilegium Christi est, sanctum esse ex vi conceptionis suæ; hoc autem non communicatur Virgini, sed quædam ejus participatio, ut declaratum est. Quo loco optime quadrant verba Ulpiani, in lege Princeps; ff de Legib., dicentis: *Princeps legibus subditus non est; Augusta vero licet sit subdita, prin-*

SECTIO VI.

ceps tamen eadem privilegia illi concedit, quæ ipse habet.

41. *Si Virgo ante Christum esset defuncta, in sinum descendisset Abrahæ.* — Ad quintam vero rationem, quæ aliam quæstiunculam indicat, scilicet, si B. Virgo fuisset mortua ante Christum, quid futurum esset. Imprimis dicitur eandem interrogationem habere locum in omni sententia. Quia ad quæstionem hanc parum refert quod B. Virgo fuerit a peccato præservata, vel statim post conceptionem mandata. Secundo vero dicitur, data hypothese, probabilius videri, in eo eventu descensuram fuisse in sinum Abrahæ, nec visuram fuisse Deum, donec Christus morte sua regni januam aperiret, juxta legem Dei ordinariam. Ita docent D. Thomas hic, a. 4, ad 3; et Alensis, 3 p., q. 9, m. 3, a. 2, § 3; alii Doctores, in 3, d. 3; Cordub., lib. 4, q. 47; et probatur ex generalibus Scripturæ sacræ regulis, adjuncta ratione, quia Adam, peccando, sibi et universo generi humano regni celestis januam occlusit, et ideo, donec satisfactum esset pro tota natura, nulli omnino patere potuit. Hæc autem ratio secundum legem communem et ordinariam procedit.

42. *Dubium.* — *Responsio.* — Dubitari autem posset an in illo eventu dispensaturus esset Deus cum Virgine; est enim hoc verisimile, ne Dei mater omnino sancta et innocens, post absolutam viam, in aliquo inferni loco defineretur, ne statim ad patriam evolveret. In quam sententiam videtur inclinare Scot., d. 3, q. 4; et Gers., sermone quodam de Incarnatione; et in Parisiensi schola dicitur esse communis. Aliunde vero non videtur decere ut anima aliqua foret perfecte beata, et in statu omnino impassibili, antequam Christus pateretur, et anima ejus ad illum statum perveniret. Deinde, quia cum illa dilatio sit tantum quædam poena, quæ sanctitatis et amicitiae divinæ perfectionem nihil minueret, neque indecens est, neque incongruum, ut anima Virginis illam sustineret, veluti patienter expectans Christi animam, nolens perfecte beari, donec illa passiones suas finiret. Et hæc posterior sententia, sicut communior est, ita et verisimilior, quamquam dicere possimus, sapienter providisse Deum, ne similis eventus accideret, ut omnia incommoda cessarent.

Qua certitudine tenendum sit B. Virginem fuisse sine peccato conceptam.

1. Ratio dubitandi est, quia Ecclesia, celebrando festum Conceptionis, videtur canonizasse, seu auctoritate sua declarasse B. Virginem fuisse sanctam in ipso conceptionis momento; ergo vel jam hoc est de fide, vel saltem tam certum, quam indubitatum est, Summum Pontificem in canonizatione Sanctorum errare non posse.

2. Propter hanc fortasse causam hæretici hujus temporis dicunt esse gravem culpam et errorem contra fidem, festum Conceptionis celebrare, ut refert Canis., lib. 4 c. 8; et Parva, lib. 5 Defensionis fidei, circa finem. Aliqui vero Catholici, judicio prorsus contrario, putant esse de fide sententiam a nobis supra definitam. Ita sentit Almain., de Potestate Ecclesiæ, c. 16; Clichtovæus autem, super Damasc., lib. 3, cap. 2, dicit contrariam sententiam esse impiam, et contra Ecclesiæ definitionem. Titelman. vero, Joan. 2, ait non sine impietate pertinaciter defendi. Denique Parisienses in eadem dicuntur esse sententia, propter Concilii Basil. auctoritatem.

3. Tertia opinio est, hanc sententiam de immaculata Virginis Conceptione, specie tantum esse piam, et probabilem, re tamen vera falsam, et ita incertam, ut nulla ratione possit Ecclesia illam definire. Ita Cajet., Opusc. cit., c. 5; et Canus, l. 4, de Locis, c. 4, et l. 7, c. 3, et l. 13, c. 11. Fundamentum est, quia Ecclesia sine Dei revelatione non potest aliquid definire contra generales canones Scripturæ, et communiorem Patrum sententiam et expositionem.

4. *Quidnam necessarium sit ut quippiam ab Ecclesia definitur possit.* — Dico tamen primo, veritatem hanc, scilicet, Virginem esse conceptam sine peccato originali, posse defini ab Ecclesia, quando id expedire judicaverit. Probatur, nam imprimis, Ecclesiam posse controversiam hanc in alterutram partem decidere, aperte supponunt Sixtus IV et Pius V in suis decretis, et idem senserunt omnes Patres Concilii Basiliensis, et docuit expresse Abulensis supra, et tandem Cajetanus in fine opusculi negare non audet; sed non potest terminare hanc litem definiendo contrariam sententiam, cum falsa sit; poterit ergo hanc nostram definire. Secundo, hoc ita declaratur, quia hæc veritas

est supernaturalis, multum referens ad Ecclesiæ utilitatem et pietatem, et pervenire res potest ad eum statum, in quo absque nova et explicata revelatione habeat Ecclesia sufficientia motiva ad veritatem hanc definiendam, ex implicita et tacita Dei revelatione sibi sufficienter proposita; ergo. Antecedens declaratur, quia sæpe Ecclesia sua auctoritate, assistente sibi Spiritu Sancto, similes controversitas definivit absque nova revelatione expressa, ut potest manifestis exemplis ostendi, in quæstione de habitibus infusis, de canonica auctoritate aliquorum librorum sacræ Scripturæ, de carentia omnis peccati venialis in ipsa met Virgine. Addi etiam potest exemplum de resurrectione ejus, de gloriosa assumptione, et de sanctitate nativitatis ejus; ex his enim aliqua jam sunt de fide, alia vero sunt fidei proxima, et nullus dubitat quin tandem possint definiri. Ad hanc definitionem satis est ut aliqua supernaturalis veritas in traditione vel Scriptura implicite contenta sit, ut, crescente communi consensu Ecclesiæ, per quam sæpe Spiritus Sanctus traditiones explicat, vel Scripturam declarat, tandem possit Ecclesia definitionem suam adhibere, quæ vim habet cujusdam revelationis, respectu nostri, propter infallibilem Spiritus Sancti assistentiam. Quod autem hæc veritas hujus ordinis sit, facile hoc modo declaratur. Quia sæpe in Scriptura indicata est, ut vidimus; deinde ab antiquissimis Patribus, et (ut creditur) etiam ab Apostolis est tradita. Ad hæc universali Ecclesiæ consensione paulatim recipitur non sine magno animarum fructu, nec sine motione (ut creditur) Spiritus Sancti, qui plenitudinem gratiæ Virginis ita esse intelligendam, sensim Ecclesiam docet. Potest igitur hic Ecclesiæ consensus ita crescere, ut tandem possit Ecclesia absolute et simpliciter definire; neque contraria sententia habet probabile fundamentum.

5. Dico secundo, hactenus nihil esse in hac controversia ab Ecclesia definitum, ideoque sententiam nostram non esse de fide. Hæc conclusio colligitur ex Concil. Trident. Et ex decretis Sixti IV et Pii V constat, quia nulla extat talis definitio. Nam Concilium Basiliense nec propriam et expressam definitionem edidit, neque illud Concilium habet certam et infallibilem auctoritatem. Addo, neque ex festi celebritate colligi posse tantam certitudinem, quanta in alicujus Sancti canonizatione esse solet, quia ipsemet Pontifex, qui hoc festum approbat, declarat se solum probare senten-

tiam illam ut piam, magisque probabilem. Quod satis est ut pie et sine ullo periculo possit hoc festum celebrari, quia primario fundatur in sanctitate Virginis; consequenter vero respicit circumstantiam temporis, ut pie creditam. Et idem dicendum est de approbatione religionis, quæ in honorem Conceptionis facta est. Aliæ vero revelationes supra relatæ non satis sunt certæ; nec sufficienter propositæ, ut ad certam fidem faciendam sufficiant.

6. *Asserere Virginem fuisse in originali peccato conceptam non est temerarium.* — Dico tertio, non posse vere dici impium aut temerarium asserere, Virginem fuisse conceptam in peccato originali, tum quia Pontifices declararunt non esse peccatum grave illam opinionem defendere et tenere, ut patet Extravag. Sixti IV, et ex motu proprio Pii V anni 1570. Si autem illa sententia esset temeraria vel impia, cum materia sit valde gravis, peccatum grave esset eam defendere. Tum etiam quia sententia illa habet graves auctores, et fundamenta propter quæ saltem superioribus temporibus fuit satis probabilis, et nunc etiam utcumque tolerabilis est et probabilis. Ubi observandum est, falso Medinam hoc loco docere, Ecclesiam, vel Pontifices tradere hanc opinionem esse probabilem; nunquam enim hoc dicunt, sed solum non esse erroneam, neque esse peccatum mortale illam asserere. Quod valde diversum est. Adde, quod in uno tempore est probabile, discursu temporis posse improbabile fieri.

7. *Quanta probabilitas in opinione de immaculata Conceptione Virginis.* — Dico quarto, sententiam asserentem B. Virginem fuisse immunem ab originali culpa, consentaneam magis esse non solum rationi, sed etiam sanctorum Patrum doctrinæ, et Ecclesiæ auctoritati, ut ex supra tractatis satis constat. Quocirca jam hoc tempore existimo sententiam hanc, tam esse probabilem, quam intra latitudinem opinionis esse potest. Quia revera Sixtus IV plurimum illi favet, cujus decretum Concilium Tridentinum approbat; et tota Ecclesia in illam vehementer inclinatur, quo fit ut contraria sententia nullo vel firmo, vel satis apparenti fundamento jam niti possit.

8. Ultimo tandem adverto, ex præcepto Pii V non licere vulgari sermone ad populum de hac controversia disputare, qua lege non prohibemur veritatem hanc simpliciter docere, confirmare ac persuadere, sed interdi-

cutur solum disputatio, controversia et contentio. Prohibitum etiam est sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ne quis alterutram istarum opinionum damnet ut errorem in fide, aut ejus assertores dicat mortaliter peccare; quod intelligendum puto per se, seu ex vi talis assertionis. Nam ratione scandali posset quis interdum peccare, intempestive tragœdias excitando, ex quibus facile generantur odia, contentiones, et similia incommoda, quæ juxta debitum charitatis ordinem vitanda sunt.

9. Ex hac vero Ecclesiæ prohibitione colligit Cast., l. 1 de Just. hæ. pun., c. 8, hæreticum esse eum, qui pertinaciter asserit alteram ex his sententiis esse de fide, quia hujusmodi homo in fide errat, asserendo esse certum quod Ecclesia declarat esse incertum. Sed hæc sententia non placet, quia is non errat in iis quæ Deus revelavit, nec Ecclesia dicit esse revelatum a Deo, aut esse de fide, nec esse incertum; sed solum docet ita esse ex ipsa rerum evidentia, præcipitque ita doceri ad scandala atque schismata vitanda; esset ergo ille temerarius et inobediens, non tamen hæreticus.

ARTICULUS III.

*Utrum per sanctificationem fuerit beatæ Virginis fomes totaliter sublatus*¹.

1. *Ad tertium sic proceditur. Videtur quod B. Virgo non fuerit emundata ab infectione fomitis. Sicut enim pœna originalis peccati est fomes, qui consistit in inferiorum virium rebellionem ad rationem, ita etiam pœna originalis peccati est mors, et ceteræ penalitates corporales. Sed B. Virgo fuit subjecta hujusmodi penalitatibus. Ergo etiam fomes ab ea totaliter remotus non fuit.*

2. *Præterea, secundæ ad Corinth. 12, dicitur: Virtus in infirmitate perficitur; et loquitur ibi de infirmitate fomitis, secundum quam patiebatur stimulum carnis. Sed nihil quod pertinet ad perfectionem virtutis, fuit B. Virgini subtrahendum. Ergo non fuit B. Virgini totaliter subtrahendus fomes.*

3. *Præterea, Damascen. dicit², quod in B. Virginem supervenit Spiritus Sanctus purgans eam ante conceptionem Filii Dei. Quod non*

¹ 3, d. 3, q. 1, art. 2, et ibid., in expositione primæ partis text. Et op. 2, c. 231.

² Lib. 4 Orth. fid., cap. 15.

potest intelligi nisi de purgatione a fomite; nam peccatum non fecit, ut Augustinus dicit in libro de Natura et gratia¹. Ergo per sanctificationem in utero non fuit libere mundata a fomite.

Sed contra est, quod dicitur Cantic. 4: Tota pulchra es, amica mea, et macula non est in te. Fomes autem ad maculam pertinet, saltem carnis; ergo in B. Virgine fomes non fuit.

Respondeo dicendum, quod circa hoc sunt diversæ opiniones. Quidam enim dixerunt, quod in ipsa sanctificatione B. Virginis, qua fuit sanctificata in utero, totaliter fuit ei fomes subtractus. Quidam vero dicunt, quod remansit fomes quantum ad hoc quod facit difficultatem ad bonum, sublatus tamen fuit quantum ad hoc quod facit pronitatem ad malum. Alii vero dixerunt, quod sublatus fuit fomes, in quantum pertinet ad corruptionem personæ, prout impellit ad malum et difficultatem facit ad bonum, remansit tamen in quantum pertinet ad corruptionem naturæ, prout, scilicet, est causa traducendi originale peccatum in prolem. Alii vero dicunt, quod in prima sanctificatione remansit fomes secundum essentialiam, sed ligatus, in ipsa autem conceptione Filii Dei fuit totaliter sublatus. Ad horum autem intellectum oportet considerare, quod fomes nihil est aliud quam inordinata concupiscentia sensibilis appetitus, habitualis tamen, quia actualis concupiscentia est motus peccati. Dicitur autem concupiscentia sensualitatis esse inordinata, in quantum repugnat rationi, quod fit in quantum inclinatur ad malum, vel difficultatem facit in bono. Et ideo ad ipsam rationem fomitis pertinet quod inclinatur ad malum, vel difficultatem facit in bono. Unde ponere quod remanserit fomes in B. Virgine, non inclinans ad malum, est ponere duo opposita simul. Similiter etiam videtur oppositionem implicare, quod remanserit fomes, in quantum pertinet ad corruptionem naturæ, non autem in quantum pertinet ad corruptionem personæ. Nam, secundum Augustinum, in lib. 1 de Nupt. et concupiscent. ², libido est, quæ peccatum originale transmittit in prolem. Libido autem importat inordinatam concupiscentiam, quæ non totaliter subtrahitur rationi. Et ideo si totaliter fomes subtraheretur, in quantum pertinet ad corruptionem personæ, non posset remanere in quantum pertinet ad corruptionem naturæ.

¹ C. 36, tom. 4.]

² C. 24.